

L'abecedari de l'Andorra electoral

El cor dels Pirineus batega, en part, a ritme d'eleccions. En bona mesura perquè només un de cada cinc residents al Principat, en xifres rodones, tenen dret a vot. Però batega perquè després de deu anys de Govern liberal liderat per Marc Forné enguany hi haurà canvi de cap. Per llei. Forné ja ha completat els dos mandats als quals tenia dret segons la Constitució.

El desgast o no del liberalisme, la puixança del Partit Socialdemòcrata com a símbol d'alternativa, i el paper que poden arribar a representar formacions més petites són factors que es dirimiran el 24 d'abril, i que estan en joc des del dia 8, quan va començar la campanya electoral. La precampanya ja fa temps que dura. I per entendre-ho tot plegat, aquest podria ser un petit diccionari de principis. Un abecedari de l'Andorra electoral.

A nònims. La circulació de textos, de vegades gens rigorosos i sí molt ofensius, són una de les notes negatives de qualsevol campanya electoral al Principat. De moment, han aparegut dues pàgines electròniques que miren de ridiculitzar les webs oficials dels dos principals candidats. Els darrers dies de campanya solen ser els més proclius en l'aparició d'anònims, que miren de treure els draps bruts de candidats o partits.

Bartumeu, Jaume. És el candidat a cap de Govern del Partit Socialdemòcrata (PS). És el quart cop que op-

ta al càrrec, encara que només el segon, i s'encarrega de recordar-ho sempre que pot, que ho fa sota l'aixopluc d'un PS estructurat. La formació es presenta a sis de les set parròquies, en totes sota la denominació de l'Alternativa segons dels pactes establerts amb RD i alguns grups locals. Bartumeu és advocat.

Coprínceps. Andorra té una organització institucional molt peculiar. Així, té dos caps d'estat que simbolitzen els antics comte de Foix i bisbe d'Urgell, l'entesa dels quals fa segles i segles va donar lloc al Principat. Actualment, els coprínceps, primeres figu-

res institucionals del país i que han de sancionar les lleis, entre altres funcions, són el president de la República francesa, Jacques Chirac, i el bisbe d'Urgell, Joan Enric Vives.

Dret a la vida. Serà un dels debats de la campanya, extenent la polèmica que ja hi ha hagut per una reforma del codi penal que continua condemnant l'avortament. La presència d'un cap d'estat bisbe fa que la paraula avortament aixequi encara molts recels. El PS i Renovació Democràtica i els Verds s'hi han mostrat del tot a favor, almenys en els tres supòsits fonamentals.

A dalt, els dos coprin-ceps d'Andorra: el president francès, Jacques Chirac, i el bisbe d'Urgell, Joan Enric Vives. A sota, sessió del Consell General andorrà.

Enric Tarrado. Aquest empresari del sector automobilístic és el candidat de la coalició de centre que finalment ha constituït el Centre Demòcrata Andorrà (CDA), herència d'un Partit Demòcrata del qual formava part Tarrado (parlamentari entre el 1997 i el 2001), i Segle 21, formació originària de Sant Julià de Lòria. Es presenta a quatre parròquies, entre les quals, curiosament, no hi ha la laurediana.

Forné, Marc. L'actual cap de Govern en funcions pot esdevenir un element clau de la campanya. Per a bé i per a mal. La seva decisió de tornar-se a presentar als comicis, en aquest cas encapçalant una llista territorial (no pot optar per llei a la reelecció) pot ser un ganivet de doble tall. Amb ell, els libe-

rals esperen aconseguir la victòria a la capital. Però també ell pot ser un clar exponent d'un examen als deu anys de liberalisme al Principat.

General, Consell. És la cambra parlamentària andorrana. Unicameral en la forma i en el funcionament, bicameral en el fons. Les eleccions serveixen per a escollir-ne els 28 components o consellers generals, que serien com diputats o parlamentaris. Fins ara, és de tipus *amateur*, gairebé. La gran majoria de polítics es dediquen a aquesta tasca a temps parcial. S'espera que en la propera legislatura hi hagi un índex de professionalització més elevat.

Habitatge. Una altra de les paraules que apareixeran en tots els pro-

grames electorals. El preu de l'habitatge s'ha convertit en un mal endèmic per a la gran majoria de residents al Principat. Buscar mesures per frenar la desenfrenada acceleració del preu dels habitatges, ja siguin de lloguer o de compra, estarà a l'ordre del dia.

Isabel Lozano. La primera dona que aspira a presidir el Govern a Andorra. És la candidata dels Verds, una formació acabada de constituir, amb força problemes interns i amb una sola llista, la nacional. Lozano, cap de recursos humans d'una empresa de papereria, defineix la formació com l'única d'esquerra al Principat.

Judicial, vot. Al petit país pirinenc no hi ha vot per correu. La forma d'anticipar la participació, i des de molt abans dels comicis, és el denominat vot judicial. Els electors que ho desitgen, fins a un dia abans dels comicis, poden anar al seu comú (ajuntament) a recollir les paperetes. El vot el dipositen a la seu de la justícia. Entre un 13 i un 20% de l'electorat podria recórrer a aquest sistema.

Patric K Garcia. Qui era fins ara conseller general del grup mixt, procedent del desaparegut Partit Demòcrata (PD), va desmarcar-se dels seus antics companys i va decidir no enrolar-se en el CDA. Ara, aquest arquitecte lidera un projecte gairebé personal anomenat Renovació Democràtica (RD) que es presenta en solitari a la circumscripció nacional i en aliança amb els socialdemòcrates en algunes parròquies.

Llista nacional, llistes parroquials. Cinc candidatures, el cop que més n'hi ha d'ençà el 1993, concorren per la circumscripció nacional, que dona 14 dels 28 consellers repartits seguint els paràmetres de la llei d'Hondt. Les llistes parroquials (hi ha disset candidatures repartides per les set poblacions andorranes) reparteixen 14 cadires restants, dues per parròquia. La llista més votada en cada indret s'endú els dos consellers en joc. La resta, res.

Majoria. La paraula que no vol sentir ningú excepte el Partit Liberal (PLA), que les darreres legislatures ha governat amb majoria absoluta. El PS aspira a governar. I parteix de la base del trencament de l'hegemonia liberal. El CDA + Segle 21 aspira a aconseguir que ningú no disposi de majoria i així aquesta coalició esdevingui punt de referència en les negociacions postelectorals.

Nous votants. Caldrà veure el paper que representaran els electors que poden emetre el vot per primer cop. És un dels punts d'interès de tots els partits. Respecte a les eleccions del 2001, enguany poden votar un 20% més de persones. No obstant això, els qui tenen dret a vot són poc més de 16.000 persones de les més de 70.000 que es calcula que viuen al Principat. El nou electorat són joves que s'incorporen al "món adult" o nacionalitzats.

Obertura. Un altre dels termes que s'hauran d'omplir de contingut durant la campanya. Fins a quin punt el Principat està disposat a obrir-se, a perdre algunes de les seves peculiaritats, a canvi de "rebre" suport exterior? Tots els partits miraran de respondre a la pregunta.

Pintat, Albert. El més veterà dels cinc candidats (62 anys), l'home que agafa el testimoni de Marc Forné al capdavant del PLA. Empresari i experimentat polític, ha estat ambaixador darrerament i ministre d'Exteriors amb anterioritat. Nascut a Sant Julià de Lòria i nebot de l'excap de Govern Josep Pintat, assegura que és "el nou impuls" que representa Andorra.

Quilòmetres. Els que faran alguns dels candidats i col·laboradors. La dimensió del país, i principalment algunes de les seves parròquies, fan que el denominat "porta a porta" sigui fonamental a l'hora de vendre el programa. Això vol dir passar casa per casa a saber les inquietuds de la gent i a demanar el vot. Les promeses personal estan, llavors, a l'ordre del dia.

Marc Forné, actual cap del Govern, i Albert Pintat, el seu successor al PLA.

Retencions. Un debat ineludible: el trànsit. Quins remeis es poden trobar per solucionar les cues quilomètriques que sovint es formen a l'interior del Principat. Uns aposten pel metro aeri, d'altres per racionalitzar més i millor els autobusos...

Síndic general. Dels 28 consellers que es triïn, un presidirà la cambra. El síndic general desenvolupa, com a president de qualsevol parlament, el paper d'àrbitre, de fer vetllar el reglament, d'organitzar la feina parlamentària. És de les poquíssimes figures polítiques que fins ara són considerades professionals.

Territori. La popularment denominada llei del sòl i els plans d'urbanisme de la qual depenen seran un altre debat que hi haurà en aquesta campanya. La conservació del territori, el manteniment d'un paisatge ja per si malmès.

Unió Europea. L'articulació en Europa serà un altre dels punts que les formacions miraran d'exposar als electors. N'hi ha prou amb l'acord de cooperació signat per l'executiu sortint o cal un pacte d'associació com defensa el PS? El candidat liberal té una visió altament europeïsta per la seva experiència a l'exterior, que haurà de combinar amb el treball fet fins ara pel seu partit. La tendència general és acostarse cada cop més a la UE.

Votacions. Els comicis se celebraran el 24 d'abril. Els col·legis electorals, establerts en les cases comunes (ajuntaments) estaran oberts des de les 9 del matí fins a les 7 de la tarda. Prèviament s'hauran dipositat a l'urna, un per un, els vots judicials. La mesa electoral és formada per dos membres del consistori. Els cònsols o consellers es van rellevant durant la jornada.

Web. Les noves tecnologies fan acte de presència més que mai. A banda de l'increment de mitjans de comunicació que hi ha hagut al país. Sia perquè confien en Internet com a mitjà de transmissió o sia per imatge, els principals candidats han posat en marxa els darrers dies la seva pròpia pàgina electrònica.

MeritXell, avinguda. La remodelació del cèntric vial andorrà (el carrer de les botigues) pot ser un element important de la campanya per la polseguera que ha generat. És segur que Marc Forné, com a líder de la llista parroquial de la capital, usarà aquest projecte com a arma per atacar la seva rival del PS, Rosa Ferrer, que és dels mateixos colors que els polítics que executen l'obra.

Zenit. Quin és el límit del creixement, el zenit, a què pot arribar el país? Aquesta és una altra de les qüestions que els diferents partits respondran durant la campanya electoral. I que hauran mirat de plasmar en els programes electorals que ja es reparteixen per les cases, sia en el porta a porta o via correu postal.

Toni Solanelles